

หลักสูตรแพทย์“แนวใหม่”

ดิลก เย็นบุตร*

หลักสูตรการศึกษาแพทยศาสตร์ ในระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แม้ว่าจะใช้ได้ดีทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผลิตแพทย์มาเป็นเวลานานก็จริง แต่มีปัญหาที่จำเป็นต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขอยู่หลายประการ ปัญหาสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ เช่น

ปัญหาความยืดเยื้อของหลักสูตร ปัญหานี้เกิดขึ้นจากการมีความเจริญของความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นในอัตราสูง ความรู้เก่าก็ล้าสมัยไป มีความรู้ใหม่ ของใหม่เข้ามาแทนในอัตราที่เร็วขึ้นตามไปด้วย เหตุนี้ทำให้จำเป็นต้องมีอาจารย์ผู้รู้ “เฉพาะทาง” เกิดขึ้น เกิดการแบ่งเวลาในหลักสูตรเป็นวิชาเล็กย่อย ๆ มากขึ้น และจำต้องเบียดเสียดเวลาสอนกัน อาจารย์แต่ละท่านจะมีความรู้สึกว่าเป็นต้องใช้เวลาสอนในหลักสูตรเพิ่มขึ้น จึงจะพอให้ผู้เรียนได้เรียนความรู้เท่าที่จำเป็น ในการเป็นแพทย์ได้ครบถ้วน

ปัญหาข้อต่อไปคือ ทรศณะในเรื่องของเนื้อหาวิชาแพทย์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่เดิมหลักสูตรแพทย์เน้นการรักษาโรคเป็นหลัก จึงใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ชีววิทยาทางการแพทย์เป็นแนวทางสำคัญ ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป มีวิชาอื่นเข้ามาผสมผสานในหลักสูตรด้วย เช่น สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ ฯลฯ โดยตระหนักกันแล้วว่าสุขภาพนั้นได้รับอิทธิพลมาจากนิเวศน์วิทยาของสังคมมาก แพทย์จึงต้องศึกษาวิชาที่เป็นปัจจัยของสังคมโดยรอบ รวมทั้งจะต้องคำนึงถึงหน้าที่แพทย์อื่นที่สำคัญ นอกเหนือไปจากการรักษาโรคได้แก่การป้องกันโรค และการเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนด้วย

ปัญหาอีกข้อหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรแพทย์คือ บทบาทของแพทย์ในปัจจุบันและอนาคต ที่จะมีต่อชุมชนว่าจะเน้นบทบาทอะไร จะเป็นผู้ให้บริการสังคมหรือจะเน้น การ

ลงทุนและผลกำไรที่จะได้ ซึ่งหลักสูตรแพทย์และการดำเนินการเรียนการสอนก็จะต้องมุ่งไปในทางที่จะหล่อหลอม ทิศนคติของผู้เรียนให้ไปในทางที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ และเพื่อที่จะผลิตแพทย์ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงทั้งเนื้อหาและระบบการเรียนการสอนเสียใหม่ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตัดสินใจใช้ระบบการเรียนการสอนวิธีใหม่ ซึ่งมีการทดลองใช้ในต่างประเทศ มาแล้วได้ผลดีตามความมุ่งหมาย ประมาณ 25 สถาบันทั่วโลก วิธีนี้ใช้ระบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning)** เรียนโดยแบบบูรณาการ (Integration) โดยจัดการศึกษาเป็นกลุ่มย่อย และเน้นการเรียนโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered) มุ่งสร้างคุณสมบัติให้ผู้เรียนมีการใฝ่รู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)

การเรียนในระบบนี้ไม่เน้นที่วิชา หรือสาขาวิชาตามวิธีเดิม แต่จะเรียนโดยบทเรียนที่ใช้ปัญหาทางสุขภาพของผู้ป่วยหรือชุมชนเป็นตัวตั้ง ล่อให้ผู้ศึกษาขวนขวายหาความรู้ไปตามเรื่องราวที่เป็นปัญหานั้นในทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพร้อมกันไป ทั้งทางกว้างของการครอบคลุมของเนื้อหา และทางลึกของความรู้พื้นฐานในแต่ละหัวข้อเรื่องที่พาดพิงไปถึง

แต่ละปัญหาบทเรียน จะชักนำผู้เรียนเข้าสู่ปัญหาของการเจ็บป่วย ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ครอบครัว ปัญหาของชุมชน รวมทั้งระบบการให้บริการสาธารณสุขของชุมชน นอกจากนั้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงแต่ถึงเรื่องของชุมชน รวมทั้งระบบการบริหารสาธารณสุขในระดับต่าง ๆ ของชุมชน หลักสูตรจึงได้เน้นการใช้สถานที่จริงใน

* ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** Problem-based learning is a process where by a student learns by utilizing a problem as a stimulus to discovse the information needed to understand the problem and hasten its solution.

ชุมชนเป็นฐานที่ตั้งของการศึกษาส่วนหนึ่งร่วมกับการใช้
ฐานในโรงพยาบาลใหญ่ด้วย

จึงเป็นที่คาดหวังได้ว่าคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะได้วิธีการเรียนการสอนตามหลัก

สูตรใหม่นี้ ซึ่งจะตอบสนองต่อปัญหาของการศึกษาแพทย-
ศาสตร์ ให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาแพทยศาสตร์
ตามข้อสรุปของการประชุมการศึกษาแพทยศาสตร์แห่งชาติ
ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2529) ได้ครบถ้วนต่อไป